

Kuratorium Oświaty w Lublinie

.....
Imię i nazwisko ucznia

.....
Pełna nazwa szkoły

Liczba uzyskanych punktów

**ZESTAW ZADAŃ KONKURSU CHEMICZNEGO
DLA UCZNIÓW GIMNAZJUM
ROK SZKOLNY 2018/2019**

ETAP DRUGI

Instrukcja dla ucznia

1. Zestaw konkursowy zawiera 12 zadań.
2. Przed rozpoczęciem pracy, sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny.
3. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
4. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
5. Odpowiedzi pisemnych udziel zgodnie z poleceniami w oznaczonych miejscach.
6. Podczas rozwiązywania zadań możesz korzystać z kalkulatora i informacji zawartych w tabelach dołączonych do arkusza z zadaniami.
7. Obliczenia zapisane w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
9. W nawiasach obok numerów zadań podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
10. Nie używaj korektora.

Czas pracy:
90 minut

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania: 40

Laureatem
konkursu zostaje
uczestnik, który
uzyska co najmniej
36 punktów.

Pracuj samodzielnie.

POWODZENIA!

Zatwierdzam

Przewodnicząca
Wejwódzkiej Komisji Konkursowej

Ewa Zakościelna
mgr Ewa Zakościelna

Kurator Oświaty
w Lublinie

Feresia Misiuk
mgr Feresia Misiuk

Zadanie 1. [1 pkt]

Pewien pierwiastek X tworzy cząsteczki X_2 . Stwierdzono, że cząsteczki te mogą mieć różne masy cząsteczkowe. Wyjaśnij, dlaczego cząsteczki o tym samym wzorze mogą mieć różne masy cząsteczkowe.

.....
.....
.....

.....pkt

Zadanie 2. [2 pkt.]

Podaj symbole dwóch kationów i dwóch anionów, dobierając wszystkie jony tak, aby zawierały taką samą liczbę elektronów.

.....

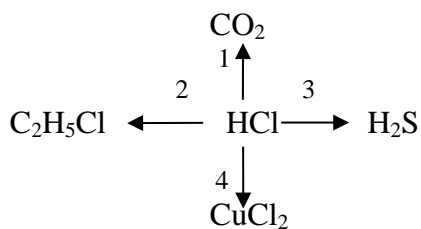
Napisz wzory trzech związków, które mogą utworzyć się z zapisanych przez siebie jonów.

.....

.....pkt

Zadanie 3. [4 pkt.]

Poniższy schemat przedstawia reakcje, w których jednym z substratów jest kwas solny. Napisz **cząsteczkowe równania** reakcji, dobierając drugi substrat tak, aby **produktami** były substancje podane na schemacie.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

.....pkt

Zadanie 4. [2 pkt.]

Oceń prawdziwość poniższych zdań i uzupełnij tabelę. Wpisz literę **P**, jeżeli uznasz zdanie za prawdziwe, lub literę **N**, jeżeli uznasz, że jest nieprawdziwe:

I. Jeżeli do roztworu zawierającego 0,2 mola roztworu kwasu siarkowego (VI) dodamy roztwór zawierający 8 g NaOH to pH otrzymanego roztworu będzie równe 7.	
II. Roztwory soli sodu i potasu mają zawsze $\text{pH} > 7$.	
III. Roztwór, który powstanie po dodaniu K_2O do roztworu kwasu solnego, może mieć odczyn zasadowy.	

.....pkt

Zadanie 5. [2 pkt.]

Roztwory soli mogą mieć różne odczyny. Podaj po jednym przykładzie soli (napisz wzory soli), których roztwory mają:

1. $\text{pH} = 7$ .....

2. $\text{pH} > 7$ .....

3. $\text{pH} < 7$ .....

Napisz **jonowe równanie hydrolizy** podanej przez Ciebie soli, której roztwór ma odczyn kwaśny.

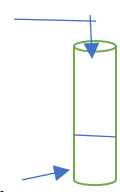
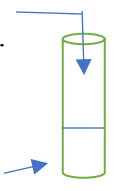
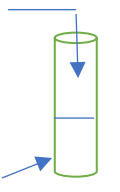
.....

.....pkt

Zadanie 6. [6 pkt.]

Wybierz z podanych w ramce odczynników te, które mogą ze sobą reagować i zaplanuj 3 doświadczenia, dobierając substraty tak, aby objawy każdej reakcji (np. wydzielanie gazu, zmiana barwy roztworu lub inne) były inne od pozostałych. Doświadczenia opisz w poniższej tabeli.

Cu, Al₂O₃, H₂O i roztwory: AgNO₃, KCl, BaCl₂, HCl, Na₂SO₄, K₂CO₃

Lp.	Wykonanie doświadczenia	Obserwacje – objawy reakcji	Wnioski
1.			
2.			
3.			

Napisz **jonowe równania reakcji**, które zaszły w probówkach.

1. ....
2. ....
3. ....

.....pkt

Zadanie 7. [4 pkt.]

W 298 g wody rozpuszczono pewną ilość azotanu (V) potasu. Roztwór zawiera $12,04 \cdot 10^{23}$ jonów potasu. Temperatura roztworu wynosi 55°C .

A. Oblicz stężenie procentowe tego roztworu.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

B. Oblicz, korzystając z wykresu przedstawiającego zależność rozpuszczalności soli od temperatury, ile gramów azotanu (V) potasu można dodatkowo rozpuścić w tym roztworze, aby otrzymać roztwór nasycony.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

Zadanie 8. [4 pkt.]

Zaplanuj i opisz w tabeli doświadczenie, w którym otrzymasz wodorotlenek żelaza (III), mając do dyspozycji FeO, Fe₂O₃, NaOH, H₂O, HCl, FeS. Napisz **cząsteczkowe równania reakcji**, które zachodzą w czasie tego doświadczenia.

Sposób wykonania doświadczenia (rysunek lub opis słowny)	Obserwacje	Równania reakcji

.....pkt

Zadanie 9. [5 pkt.]

Przeprowadzono reakcję 3,6 g tlenku metalu dwuwartościowego z roztworem kwasu fosforowego (V) o stężeniu 40 % i gęstości 1,254 g/cm³. Stosunek masowy metalu do tlenu w tlenku wynosi 3 : 2.

A. Wykonaj obliczenia, na podstawie których ustalisz wzór tlenku metalu.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

B. Napisz równanie opisanej reakcji i oblicz minimalną objętość kwasu jaka musi być użyta, aby cała ilość tlenku przereagowała z kwasem.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

.....pkt

Zadanie 10. [2 pkt.]

W reakcji pewnego alkenu z bromem powstał związek zawierający 74,07 % bromu.
Wykonaj odpowiednie obliczenia i podaj wzór tego alkenu.

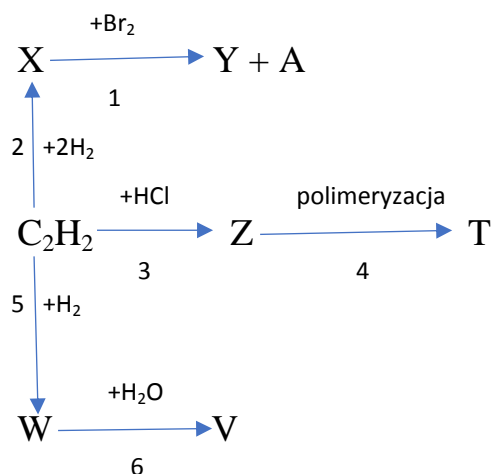
Obliczenia:

Odpowiedź: .....

.....pkt

Zadanie 11. [6 pkt.]

Schemat przedstawia wybrane reakcje, którym ulegają węglowodory. Podaj **wzory półstrukturalne** związków zaznaczonych symbolami X, Y, Z, T, W, V. Napisz równania reakcji 1, 3, 4 i 6 zapisanych w schemacie.

Wzory **półstrukturalne** związków:

X:	Y:	Z:
T:	W:	V:

Równania reakcji:

1. ....

3. ....

4. ....

6. ....

.....pkt

Zadanie 12. [2 pkt]

Do naczynia wprowadzono $33,6 \text{ dm}^3$ propenu odmierzonego w warunkach normalnych oraz 3,2 mola cząsteczek wodoru. Gazy otrzymane po reakcji nie odbarwiały wody bromowej. Oblicz objętość mieszaniny gazów po reakcji (w warunkach normalnych).

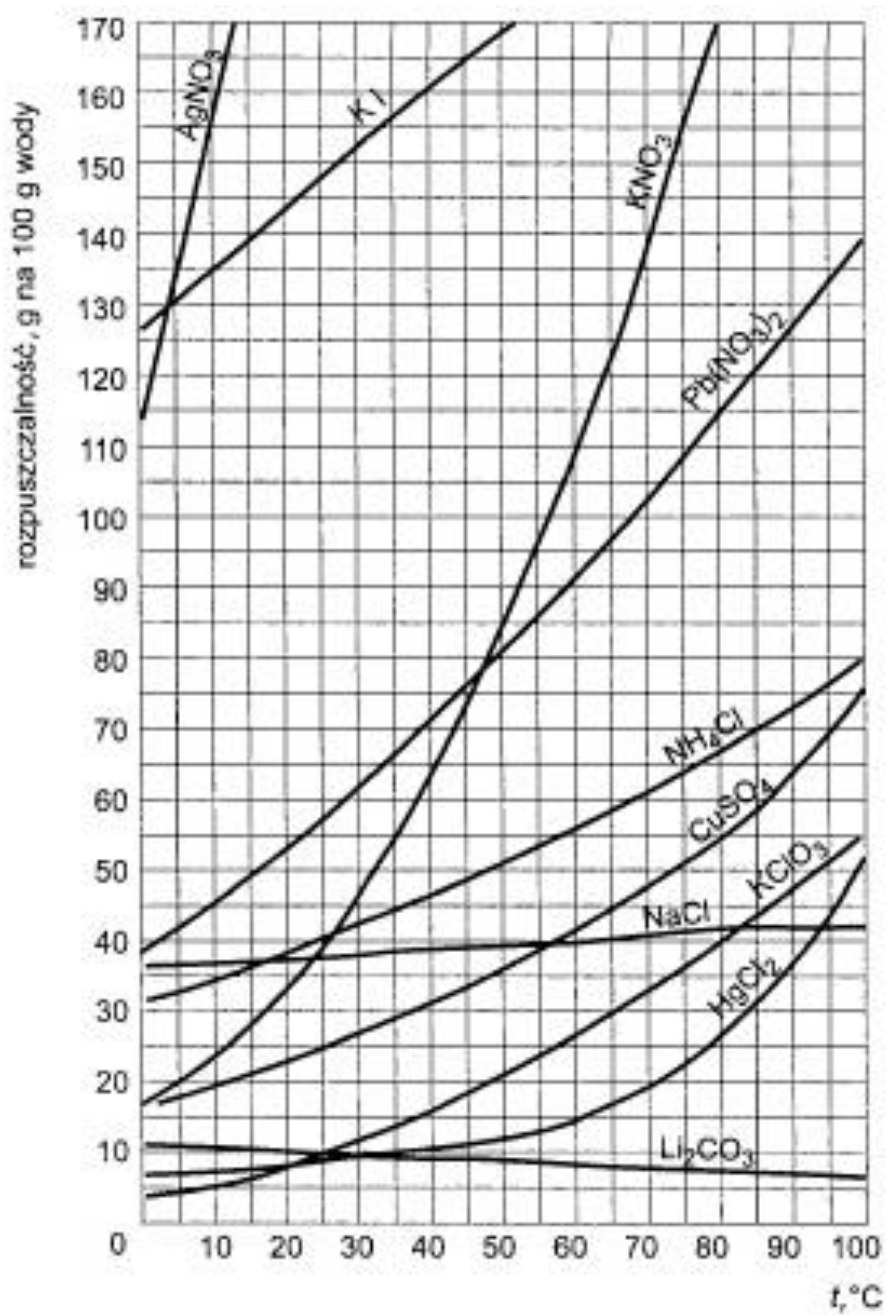
Obliczenia:

Odpowiedź:.....

.....pkt

BRUDNOPIS

Krzywe rozpuszczalności soli

ROZPUSTALNOŚĆ SOLI I WODOROTLENKÓW W WODZIE W TEMP. 25°C

	Cl ⁻	Br ⁻	I ⁻	NO ₃ ⁻	CH ₃ COO ⁻	S ²⁻	SO ₃ ²⁻	SO ₄ ²⁻	CO ₃ ²⁻	SiO ₃ ²⁻	CrO ₄ ²⁻	PO ₄ ³⁻	OH ⁻
Na ⁺	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R
K ⁺	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R
NH ₄ ⁺	R	R	R	R	R	R	R	R	R	-	R	R	R
Cu ²⁺	R	R	-	R	R	N	N	R	-	N	N	N	N
Ag ⁺	N	N	N	R	R	N	N	T	N	N	N	N	-
Mg ²⁺	R	R	R	R	R	R	R	R	N	N	R	N	N
Ca ²⁺	R	R	R	R	R	T	N	T	N	N	T	N	T
Ba ²⁺	R	R	R	R	R	R	N	N	N	N	N	N	R
Zn ²⁺	R	R	R	R	R	N	T	R	N	N	T	N	N
Al ³⁺	R	R	R	R	R	-	-	R	-	N	N	N	N
Sn ²⁺	R	R	R	R	R	N	-	R	-	N	N	N	N
Pb ²⁺	T	T	N	R	R	N	N	N	N	N	N	N	N
Mn ²⁺	R	R	R	R	R	N	N	R	N	N	N	N	N
Fe ²⁺	R	R	R	R	R	N	N	R	N	N	-	N	N
Fe ³⁺	R	R	-	R	R	N	-	R	-	N	N	N	N

R- substancja rozpuszczalna; T- substancja trudno rozpuszczalna (strąca się ze stęż. roztworów); N- substancja nierozpuszczalna; - oznacza, że dana substancja albo rozkłada się w wodzie, albo nie została otrzymana

Źródło: W. Mizerski, *Tablice Chemiczne*, Adamantan, 2004

UKŁAD OKRESOWY PIERWIASTKÓW CHEMICZNYCH

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1,0079 1 H wodor.	9,0122 4 Be beryl	44,956 21 Sc skand	47,867 22 Ti tytan	50,942 23 V wanad	51,996 24 Cr chrom	54,938 25 Mn mangan	55,845 26 Fe żelazo	58,933 27 Co kobalt	58,693 28 Ni nikiel	63,546 29 Cu miedź	65,409 30 Zn cynk	10,811 5 B bor	12,011 6 C węgiel	14,007 7 N azot	15,999 8 O tlen	18,998 9 F fluor	4,0026 2 He hel	
22,990 11 Na sód	24,305 12 Mg magnez	88,906 39 Y itry	91,224 40 Zr cyrkon	92,906 41 Nb niob	95,94 42 Mo molibden	98 43 Tc technet	101,07 44 Ru ruten	102,91 45 Rh rod	106,42 46 Pd pallad	107,87 47 Ag srebro	112,41 48 Cd kadym	26,982 13 Al glin	28,086 14 Si krzem	30,974 15 P fosfor	32,065 16 S siarka	35,453 17 Cl chlor	39,948 18 Ar argon	
39,098 19 K potas	40,078 20 Ca wapń	88,906 39 Y itry	91,224 40 Zr cyrkon	92,906 41 Nb niob	95,94 42 Mo molibden	98 43 Tc technet	101,07 44 Ru ruten	102,91 45 Rh rod	106,42 46 Pd pallad	107,87 47 Ag srebro	112,41 48 Cd kadym	69,723 31 Ga gal	72,64 32 Ge german	74,922 33 As arsen	78,96 34 Se selen	79,904 35 Br brom	83,789 36 Kr krypton	
85,468 37 Rb rubid	87,62 38 Sr stront	138,91 57 La lantan	178,49 72 Hf hafn	180,95 73 Ta tantal	183,84 74 W wolfram	186,21 75 Re ren	190,23 76 Os osm	192,22 77 Ir iryd	195,08 78 Pt platyna	196,97 79 Au złoto	200,59 80 Hg rtęć	114,82 49 In ind	118,71 50 Sn cyna	121,76 51 Sb antymon	127,60 52 Te tellur	126,90 53 I jod	131,29 54 Xe ksenon	
132,91 55 Cs cez	137,33 56 Ba bar	138,91 57 La lantan	178,49 72 Hf hafn	180,95 73 Ta tantal	183,84 74 W wolfram	186,21 75 Re ren	190,23 76 Os osm	192,22 77 Ir iryd	195,08 78 Pt platyna	196,97 79 Au złoto	200,59 80 Hg rtęć	204,38 81 Tl tal	207,2 82 Pb ołów	208,98 83 Bi bismut	209 84 Po polon	(210) 85 At astat	(222) 86 Rn radon	
(223) 87 Fr frans	(226) 88 Ra rad	(227) 89 Ac aktyn	(261) 104 Rf rutherford	(262) 105 Db dubn	(266) 106 Sg seaborg	(264) 107 Bh bohr	(277) 108 Hs has	(268) 109 Mt meitner	(281) 110 Jun ununilium	(272) 111 Uuu unununium	(285) 112 Uub ununbium	(289) 114 Uuq ununquadium	(289) 114 Uuq ununquadium	(289) 114 Uuq ununquadium	(209) 84 Po polon	(210) 85 At astat	(222) 86 Rn radon	
140,12 58 Ce cer	140,91 59 Pr prazeodym	144,24 60 Nd neodym	178,49 72 Hf hafn	180,95 73 Ta tantal	183,84 74 W wolfram	186,21 75 Re ren	190,23 76 Os osm	192,22 77 Ir iryd	195,08 78 Pt platyna	196,97 79 Au złoto	200,59 80 Hg rtęć	162,50 66 Dy dysproz	164,93 67 Ho holm	167,26 68 Er erb	168,93 69 Tm tul	173,04 70 Yb iterb	174,97 71 Lu lutet	
232,04 90 Th tor	231,04 91 Pa protaktyn	238,03 92 U uran	238,03 92 U uran	238,03 93 Np neptun	237 93 Np neptun	237 94 Pu pluton	244 94 Pu pluton	244 95 Am ameryk	243 95 Am ameryk	247 96 Cm kiur	247 97 Bk berkel	(251) 98 Cf kaliforn	(252) 99 Es einstein	(257) 100 Fm ferm	(258) 101 Md mendelew	(259) 102 No nobel	(262) 103 Lr lorens	

